

Socijalna filozofija

Demografija

Uvod

- Postoje tri karte svijeta:
- površina (klasične karte)
- ekonomija
- demografija

Osnovni pojmovi

- Država je suvereni entitet
- Nacija je narod
- Naciju definira primarno jezik i ponekad religija
  - Ovo otvara mjesta manipulacijama: je li nešto jezik ili dijalekt?
- Nacionalna država je država jedne nacije
- Multinacionalna (multikulturna) država je država gdje ne postoji ili službena nacija, ili dominantna nacija ili istaknuta nacija (definicije nisu unisone)

Kohorte

- Kohorte su naziv za dobne skupine
- Grublja, ali danas popularnija, podjela se zove "generacija"
- Općenito sociodemografske analize su bitne jer vrlo često politika ignorira stvarnost
- Primjer: u RH je velik problem što je udio zaposlenih u državnim institucijama unutar svih zaposlenih puno prevelik

Klase

- Niža klasa, živi od rada
- Visoka klasa, živi od imovine
- Srednja klasa, počinje život da živi od rada, a kroz život se prebacuje na to da živi od imovine

Mirovinski sustav (20%)

- Postoje dva pogleda na ideju mirovine:
  - (1) Kada ljudi ostare i ne mogu raditi da imaju od čega živjeti
  - (2) Da društvo napreduje tako da nižu klasu zamijeni srednja klasa.
- Ovo je pravi društveni napredak prema teorijama koje potječu iz marksizma
- Mirovine uvedene u novonastaloj Njemačkoj u 19.st., s dobi za mirovinu od 65 godina

Sustav međugeneracijske solidarnosti

- Ovo je mirovinski sustav u RH, i bio je izvorni njemački sustav
- Ideja: ljudi koji sada rade plaćaju mirovine sadašnjim umirovljenicima
- Ako na svaka 4 zaposlena ima jedan umirovljenik, tada svaki zaposlenik daje 25% od svoje plaće i umirovljenik dobije cijeli iznos plaće kao mirovinu

Problemi SMS-a

- (1) pretpostavlja monetarnu stabilnost (jer država određuje visine mirovina, inflacija može biti ogroman problem)
- (2) pretpostavlja demografsku stabilnost.
- Ako treba 4 zaposlena na jednog umirovljenika koji daju 25% plaće, onda ako društvo demografski pada i ima ih samo 3 na svakog umirovljenika ili
  - (a) doprinos za mirovinsko treba povećati na 33%, ili
  - (b) umirovljenik neće dobiti cijelu nego 75% plaće

Reforma mirovinskog sustava

- Reforma može biti:
  - parametarska (to je kada umjesto 25% se davanja povećaju na 33%)
  - paradigmataska (prelazak sa SMS na model gdje svatko štedi za sebe)
- RH je pokušala napraviti paradigmatSKU promjenu prije 20 godina, ali zbog inkompetencije managmenta, projekt je manje više propao

Što napraviti? U praktičnom smislu...

- Ako 40 godina uplaćujete 100 EUR mjesečno na neki ETF koji simulira S&P500, kada odete u mirovinu sa 65 godina, imat ćete preko 560k EUR i moći ćete od toga uzimati 1500 EUR mjesečno sjedećih 24 godina (do 89 godine života)
- Nadalje, ako Vam novac zatreba sa recimo 50 godina, možete dignuti kredit s dionicama ETFa kao kolateral (ili, što nikako nije preporučljivo, možete prodati)
- Vjerovati državi ili se pobrinuti za sebe?

Zdravstveni sustav (10%)

- Zdravstveno osiguranje može biti:
  - (1) državno
  - (2) obvezno
  - (3) fakultativno
- Primjer osiguranja koje je obvezno ali nije državno je autoosiguranje: morate ga imati kod privatnog providera po Vašoj želji, ali država sama ne nudi tu uslugu
- Zdravstvo je skupo
- Problem cijene zdravstvenog sustava je i u ideji (prečestih?) preventivnih pregleda